

7/6779

**T.C.
EKONOMİ BAKANLIĞI**

Sayı : B.19.0.HUK.0.610-[2012-7/6779] 554

28.05.2012 38216

Konu : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 15/05/2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-66205 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları ekinde yer alan Muş Milletvekili Sayın Demir ÇELİK tarafından verilen 7/6779 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Zafer ÇAĞLAYAN
Bakan

EK :

1- Cevap yazısı (3 sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :

TBMM Başkanlığı

Bilgi:

Başbakanlık

Muş Milletvekili Sayın Demir ÇELİK tarafından verilen 7/6779 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin sorular ve cevaplar.

Sorular :

Gaziantep ve Kilis illerimiz başta olmak üzere Doğu ve Güneydoğu illerimizde bulunan birçok uluslararası şirket başta Suriye olmak üzere diğer sınırdaş ülkeler ile ticari ilişkiler içerisinde. Son dönemde Suriye de meydana gelen iç çatışmalar, uygulanan %30 Gümrük vergisi, Avrupa'nın uyguladığı Dolar ambargosu nedeniyle para transferinin durması, bankalardaki güven bunalımı ve Suriye konsolosluğunun kapanması, öncelikle Antep ve Kilis illeri olmak üzere bölge ve ülke ekonomisi açısından tehdit oluşturmaktadır. Suriye ile ticaret yapan birçok firmanın çeklerinin ödenmemesi, bankalar yoluyla para transferlerinin gerçekleştirilememesi firmaları zor durumda bırakmıştır. Suriye de yatırım yapan birçok firma yaşanan çatışmalardan olumsuz etkilenecek yatırımlarını geri çekmek zorunda kalmıştır. Bu anlamda bölgeye oldukça yüksek katma değeri olan ikili ticari ilişkiler sektöre uğrayarak bölgede ithalat ve ihracat ile uğraşan firmaları mağdur etmiştir. Özetlediğim bu gelişmeler nazara alındığında aşağıdaki sorularımın cevaplanması hâsıl olmuştur.

1. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde ithalat ve ihracat faaliyeti içerisinde bulunan kaç firma vardır? Bu firmaların yıllık iş hacmi miktarı ne kadardır? İthalat ve ihracat yoğunluklu olarak hangi sınırdaş ülkeler ile gerçekleştirilmektedir?
2. Başta Antep ve Kilis illeri olmak üzere Suriye'deki iç çatışmalardan kaynaklı ekonomik anlamda zarara uğrayan kaç firma vardır? Bu firmaların uğradıkları maddi zararlar ne kadardır?
3. Suriye'deki iç çatışmalardan kaynaklı olarak zarara uğrayan firmaların tespiti ve alınması gereken önlemlere dönük bir çalışmanız var mıdır?
4. Böyle bir çalışmanız var ise hangi kurum ve kuruluşlarla ortak çalışma yürütmektesiniz?
5. Ekonomik olarak maddi zarara uğrayan bu firmaların zararlarının tazminine yönelik olarak Bakanlığınızın çalışmaları nelerdir?
6. Hükümetin Suriye'ye yönelik olarak takındığı savaş yanlısı tavır bölge ve ülke ekonomisini olumsuz yönde etkilemektedir. Sizce de bu, istikrarlı bir ekonomi politikası için olumsuz bir durum değil midir?

Cevaplar:

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde toplam olarak ihracat yapan firma sayısı, 2010'da 2.474 iken, 2011'de 2.666'ya yükselmiştir. Bölgede ithalat yapan firma sayısı ise, 2010'da 2.150 ve 2011'de 2.912 olmuştur.

Bölgenin ihracatı 2011 yılında %31,9 oranında artarak 8,1 milyar dolara, ithalatı ise %36 oranında artarak 5,8 milyar dolara yükselmiştir.

Bölgede en büyük ihracat ve ithalat hacmi Gaziantep ilinde kaydedilmiştir. 2011 yılında Gaziantep'ten yapılan ihracat %36,2 oranında artarak 4,9 milyar dolar ve Gaziantep iline yapılan ithalat %38,8 oranında artarak 4,8 milyar dolar olmuştur.

Bölgenin ihracatında ilk sırayı Irak ve İran almaktadır. Bu bakımdan sınır ülkeleriyle ticaretin bölgede önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Irak'ın bölgenin toplam ihracatındaki payı 2010'da %43,3 ve 2011'de %47 olmuştur. İran'ın ise bölgenin toplam ihracatındaki payı 2010'da %6,5 ve 2011'de %6,9 olmuştur.

Suriye ise 2010 yılında %3,9 pay ile bölgenin ihracatında 3'üncü sırada yer alırken, 2011 yılında 3'üncü sıraya Suudi Arabistan yükselmiş, Suriye'nin bölgenin ihracatındaki sırası 6'ncılığa ve payı %2,5'e gerilemiştir.

2011 yılında bölgenin Suriye'ye yönelik ihracatı 35 milyon dolar gerilerken, Irak'a yapılan ihracatın 1,2 milyar dolar (%43,4) artması, bölgenin genel ihracatı üzerinde asıl etkiye sahip olmuştur. Ayrıca, bölgenin İran'a ihracatı 100 milyon dolar, Suudi Arabistan'a ihracatı 93 milyon dolar, Almanya'ya ihracatı 45 milyon dolar ve ABD'ye ihracatı 21 milyon dolar artmıştır.

İthalatta ise bölgenin komşu illerle ticaretinin daha geri planda kaldığı görülmektedir. Bölgenin ithalatında 2010 ve 2011 yıllarında ilk üç ülke sırasıyla Suudi Arabistan, ABD ve Çin olmuştur. Suriye, 2010 yılında bölgenin ithalatında 15'inci ülke iken, 2011 yılında 23'üncü sırada yer almıştır. Suriye'nin bölgenin ithalatındaki payı ise %1,8'den %1,1'e düşmüştür.

Suriye'de son dönemde yaşanan gelişmelerden kaynaklanan zararların tespitinin yapılması ve zararlara ilişkin bir envanterin çıkarılması konusunda Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu, Türkiye Müteahhitler Birliği ve Türkiye İhracat Meclisi ve Suriye İzleme Masası'na yapılan firma başvuruları göz önüne alınarak bir değerlendirme çalışması yapılmaktadır.

Diğer taraftan, firmalarımızın karşılaştığı sorunların aşılması maksadıyla yapılan çalışmalar başlıklar itibariyle aşağıdaki gibidir.

- Suriye İzleme Masası'nın Kurulması: Suriye'de yaşanan siyasi ve toplumsal gelişmelerden dolayı işadamları, ihracatçılar ve nakliye firmalarının Suriye'deki gelişmelere ilişkin sorularını yanıtlamak ve karşılaştıkları sorunları tespit etmek üzere Bakanlığımız bünyesinde 15/10/2011 tarihinde "Suriye İzleme Masası" oluşturulmuştur. Suriye İzleme Masası'na 22/05/2012 tarihine kadar firmalarımızca, güvenlik nedeni ile yapılan başvuru sayısı 9 ve ticari nedenler ile yapılan başvuru sayısı 136 olmak üzere toplam 145 sorun intikal ettirilmiş ve bu aşamada verilebilecek cevaplar firmalarımıza iletilmiştir.

- Nakliyat sorunu ile ilgili olarak yapılan çalışmalar: Suriye'de yaşanan sıkıntılar nedeniyle Suriye üzerinden diğer ülkelere yapılan sevkiyatın devamının sağlanması ve taşımacılarımızın güvenliğinin temini amacıyla alternatif güzergah arayışlarına yönelik çalışmalarımız neticesinde Mersin-Port Said (Mısır)-Duba (S.Arabistan) hattının en elverişli güzergah olduğu kanaatine varılmıştır. Bu kapsamda, Türkiye ile Mısır arasında Ro-Ro hatlarının kullanılması suretiyle Mısır ve devamında Kızıldeniz üzerinden Körfez ülkelerine ulaşımın sağlanması konusunda Mısır makamları ile başlatılan görüşmeler tamamlanmıştır. Bu çerçevede, 26/04/2012 tarihinde, Mısır Ro-Ro seferleri başlamış bulunmaktadır.

- Vergi borçları ve diğer kamu alacaklarının ertelenmesi konusunda alınan tedbirler:

Tahakkuk Aşamasındaki Borçlar: Maliye Bakanlığı tarafından 08/03/2012 tarihinde yayınlanan 52 Numaralı Vergi Usul Kanunu Sirküleri uyarınca; Suriye'deki olaylar nedeniyle zarara uğramış firmalarımıza uygulanacak vergilendirmenin, Vergi Usul Kanunun 13. Maddesi çerçevesinde "mücbir sebep" kapsamına alınması ve aynı

Kanunun 15. Maddesine göre mücbir sebep hali ortadan kalkıncaya kadar vergi yasaları açısından söz konusu firmalarımız için sürelerin işletilmemesi kararlaştırılmıştır. Düzenleme, vergi mükelleflerinin geçmişten gelen değil, tahakkuk aşamasındaki vergi mükellefiyetlerini kapsamaktadır.

6111 sayılı Kanun Kapsamında Geçmişte Yapılandırılan Borçlar: “6111 Sayılı Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması İle Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu Ve Diğer Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun İle 4749 Sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” 11 Şubat 2012 tarih ve 28201 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Mezkur Kanunda yapılan düzenleme ile Ekonomi Bakanlığı tarafından olağanüstü politik riskin gerçekleştiği tespit edilen ülkede faaliyette bulunan vergi mükellefleri için bu ülkedeki faaliyetleri nedeniyle durumları Vergi Usul Kanunu 13. maddesine göre, Maliye Bakanlığınca mücbir sebep hali olarak kabul edilenlerin, mücbir sebep hallerinin devam ettiği süre içinde ödemeleri gereken 6111 sayılı Kanun kapsamındaki taksitlerinin ödeme süreleri, mücbir sebep halinin bitimini takip eden aydan başlamak üzere topluca veya ayrı ayrı bir yıla kadar uzatılma imkanına kavuşmuştur. Düzenleme, vergi mükelleflerinin 6111 sayılı Kanun kapsamında geçmişte yapılandırdıkları borçları kapsamaktadır.

Maliye Bakanlığı’nın Politik Risk Kararı: 17 Mart 2012 tarih ve 28236 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Doğal Afet ve Olağanüstü Politik Risk Nedeniyle Meydana Gelen Mücbir Sebeplere İstinaden 6111 Sayılı Kanunda Yer Alan Taksit Sürelerinin Yeniden Belirlenmesine İlişkin Karar” ile Suriye ve Libya olağanüstü politik riskin gerçekleştiği ülke kapsamına alınmıştır.

Eximbank Tarafından Alınan Kararlar:

1)Eximbank tarafından yürütülmekte olan Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Köprü Kredisi (YDMHKK) Programı kapsamında, Suriye’de iş yapan müteahhitlik firmalarının yansıra, Suriye’de yerleşik ulusal ve/veya uluslararası işverenlerden iş almış taşeron firmalar ile müşavirlik firmalarına da, 1 Eylül 2010 tarihinden itibaren tahakkuk etmiş hakediş belgeleri için, Suriye’deki faaliyetlerinin savaş koşulları nedeniyle durduğunu Ticaret Müşavirliği/T.C. Büyükelçiliği’nce düzenlenecek referans yazısı ile belgelemeleri koşuluyla 1,5 yıl geri ödemesiz olmak üzere, 3 yıl vadeli kredi kullanma imkânı getirilmiştir.

2)YDMHKK Programında firmalardan talep edilen banka teminat mektubu tutarlarında 24.04.2012 tarihinden itibaren indirimle gidilmiştir.

3)Suriye’ye ihracat taahhüdüyle kullanılmış, halen kredi riski açık kısa vadeli ihracat kredileri (Reeskont Kredisi hariç) ile Suriye’ye yapılan uluslararası taşımacılık hizmetleriyle taahhütleri kapatılacak halen riski açık Uluslararası Nakliyat Pazarlama Kredilerinin 31.07.2012’ye kadar gelecek vadeleri, talep edilmesi halinde, teşvik mevzuatında öngörülen sürelerle bağlı kalmak üzere uzatılacaktır.